



## Teismo praktikos rinkinys

### TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. kovo 5 d.\*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Darbuotojų migrantų socialinė apsauga – Socialinės apsaugos sistemų koordinavimas – Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 – 3 ir 11 straipsniai – Materialinė taikymo sritis – Išmokos, kurios patenka į šio reglamento taikymo sritį – Kvalifikavimas – Ligos išmoka – Invalidumo išmoka – Bedarbio išmoka – Asmuo, kuris nebėra apdraustas valstybės narės socialiniu draudimu po to, kai joje nutraukia savo profesinę veiklą ir perkelia savo gyvenamąją vietą į kitą valstybę narę – Prašymas skirti reabilitacijos išmoką buvusioje gyvenamosios vietos ir darbo vietos valstybėje narėje – Atsisakymas – Taikytinų teisės aktų nustatymas“

Byloje C-135/19

dėl *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) 2018 m. gruodžio 19 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. vasario 20 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

#### **Pensionsversicherungsanstalt**

prieš

**CW**

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkė L. S. Rossi, teisėjai F. Biltgen (pranešėjas) ir N. Wahl,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Pensionsversicherungsanstalt*, atstovaujamos advokatų J. Milchram, A. Ehm ir T. Mödlagl,
- CW, atstovaujamos advokato A. Pfeiffer,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos J. Schmoll,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Van Hoof ir B.-R. Killmann,

\* Proceso kalba: vokiečių.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

### Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72), iš dalies pakeisto 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 465/2012 (OL L 149, 2012, p. 4), (toliau – Reglamentas Nr. 883/2004), išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Pensionsversicherungsanstalt* (Pensijų draudimo įstaiga, Austrija) ir CW ginčą dėl rehabilitacijos išmokos skyrimo.

### Teisinis pagrindas

#### *Sąjungos teisė*

- 3 Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio „Taikymo sritys [Materialinė taikymo sritis]“ 1 dalyje numatyta:  
„Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:  
a) ligos išmokas;  
<...>  
c) invalidumo išmokas;  
<...>  
h) bedarbio išmokas;  
<...>“
- 4 Šio reglamento 11 straipsnio, kuriame įtvirtintos bendrosios taikytinų teisės aktų nustatymo taisyklės, 1–3 dalyse numatyta:  
„1. Asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai. <...> Tie teisės aktai taikomi [nustatomi] remiantis šioje antraštinėje dalyje numatytais nuostatomis.  
2. Šioje antraštinėje dalyje asmenys, gaunantys išmokas pinigais už darbą pagal darbo sutartį arba savarankišką darbą, laikomi dirbančiais minėtą darbą. Ši nuostata netaikoma invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo pensijoms, pensijoms dėl nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų ir ligos išmokoms pinigais už neriboto laikotarpio gydymą.  
3. Laikantis 12–16 straipsnių nuostatų:  
a) vienoje valstybėje narėje pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantiems asmenims taikomi tos valstybės teisės aktai;

- b) valstybės tarnautojams taikomi tos valstybės narės teisės aktai, kurie galioja juos į darbą priėmusiai administracijai;
- c) asmenims, pagal 65 straipsnio nuostatas gaunantiems bedarbio pašalpas vadovaujantis valstybės narės, kurioje jie gyvena, teisės aktais, taikomi tos valstybės narės įstatymai;
- d) asmenims, pašauktiems arba pakartotinai pašauktiems į tarnybą valstybės narės ginkluotuosiose pajėgose arba į jos civilinę tarnybą, taikomi tos valstybės narės teisės aktai;
- e) visiems kitiems asmenims, kuriems netaikomi a–d punktai, taikomi tos valstybės narės, kurioje jie gyvena, teisės aktai, nepažeidžiant kitų šio reglamento nuostatų, garantuojančių jiems išmokas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus.“

### **Austrijos teisė**

- 5 *Allgemeines Sozialversicherungsgesetz* (Bendrasis socialinio draudimo įstatymas, *BGBL.* 189/1955) (redakcija, galiojusi iki įsigaliojant 2014 m. sausio 1 d. *Sozialrechts-Änderungsgesetz 2012* (2012 m. Įstatymas dėl tam tikrų socialinės teisės nuostatų pakeitimo, *BGBL.* I, 3/2013)) numatyta, kad invalidumo pensija terminuotam laikotarpiui taip pat gali būti skiriama apdraustiesiems, gimusiems po 1963 m. gruodžio 31 d. ir turintiems laikiną neįgalumą.
- 6 Bendrajame socialinio draudimo įstatyme, iš dalies pakeistame 2012 m. Įstatymu dėl tam tikrų socialinės teisės nuostatų pakeitimo (toliau – ASVG), nustatyta, kad invalidumo pensiją nuo šiol gali gauti tik tie asmenys, kurie nebegali būti iš naujo įtraukti į darbo rinką dėl veikiausiai nuolatinio neįgalumo, ir numatyta, kad laikino neįgalumo atveju turi būti mokama reabilitacijos išmoka ir perkvalifikavimo išmoka.
- 7 Reabilitacijos išmoką moka kompetentinga sveikatos draudimo įstaiga medicininės reabilitacijos laikotarpiu.
- 8 Pagal ASVG 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto d papunktį reabilitacijos išmokos gavėjai tik iš dalies yra apdrausti pagal privalomojo socialinio draudimo sistemą, t. y. turi tik sveikatos draudimą.
- 9 ASVG 143a straipsnio, susijusio su reabilitacijos išmoka, 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1) Prašymą pateikę asmenys, dėl kurių sprendimu nustatyta, jog jie yra laikinai neįgalūs numatoma bent šešių mėnesių laikotarpį <...> ir negali naudotis profesinės reabilitacijos priemonėmis, taip pat negauna senatvės pensijos, turi teisę į reabilitacijos išmoką nuo ataskaitinės dienos <...> jų laikino neįgalumo (nedarbingumo) laikotarpiu. Laikiną neįgalumą (nedarbingumą) prireikus, bet ne vėliau kaip praėjus vieniems metams po paskutinio patikrinimo ir reabilitacijos išmokos skyrimo patikrina sveikatos draudimo įstaiga, taikydama bylų tvarkymo sistemą ir pasitelkdama *Kompetenzzentrum Begutachtung* (Kompetencijos įvertinimo centras) <...> Sprendimą dėl teisės gauti reabilitacijos išmoką ir dėl šios išmokos mokėjimo sustabdymo priima pensijų draudimo įstaiga.

2) Reabilitacijos išmoka yra ligos išmokos dydžio <...>, o nuo 43 dienos – padidintos ligos išmokos, apskaičiuotos atsižvelgiant į paskutinę profesinę veiklą, suteikiančią teisę į privalomojo sveikatos draudimo išmokas <...>, dydžio <...>“
- 10 ASVG 143b straipsnyje, susijusiame su bylų tvarkymu, numatyta:

„Sveikatos draudimo įstaigos privalo teikti 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto d papunktyje nurodytiems asmenims, apdraustiems pagal privalomojo socialinio draudimo sistemą, visokeriopą pagalbą, kad būtų užtikrintas naujausias medicinos mokslo žinias atitinkantis sveikatos priežiūros procesas nuo gydymo

pradžios iki reabilitacijos darbingumui atkurti, ir pasirūpinti tinkamu būtinų medicininių paslaugų teikimu. Apdraustajam vykstant gydymui ir medicininei reabilitacijai darbingumui atkurti padedama derinti tolesnius etapus, prižiūrima, kad išreiškus atitinkamą poreikį būtų parengtas ir atskirų paslaugų teikėjų įgyvendintas individualus priežiūros planas. Tvarkant bylas reikia užtikrinti, kad kompetencijos įvertinimo centre <...> būtų reguliariai atliekami apdraustųjų patikrinimai. Šiuo tikslu sveikatos draudimo įstaigos turi laiku konsultuotis su įdarbinimo tarnyba ir kompetentinga pensijų draudimo įstaiga. Pensijų draudimo įstaiga gali prašyti, kad kompetencijos įvertinimo centras atliktų patikrinimą, atsižvelgdamas į bylų tvarkymo sistemą.“

- 11 Pagal ASVG 255b straipsnį apdraustojo teisė gauti reabilitacijos išmoką siejama su sąlyga, kad jis yra laikinai neįgalus numatomą bent šešių mėnesių laikotarpį.

### **Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai**

- 12 Atsakovė pagrindinėje byloje yra 1965 m. gimusi Austrijos pilietė.
- 13 Suinteresuotoji gyveno ir dirbo Austrijoje, o 1990 m. perkėlė savo gyvenamąją vietą į Vokietiją, ten gyveno ir dirbo iki 2013 m. Austrijoje ir Vokietijoje ji dirbo atitinkamai 59 ir 235 draudimo mėnesius.
- 14 2015 m. birželio 18 d., nors persikėlusį gyventi į Vokietiją atsakovė pagrindinėje byloje jau nebebuvo apdrausta pagal Austrijos teisės aktuose nustatytą socialinės apsaugos sistemą, ji pateikė pensijų draudimo įstaigai prašymą skirti invalidumo pensiją arba, jei šis prašymas nebūtų patenkintas, medicininės reabilitacijos priemonės ir reabilitacijos išmoką, o jei nebūtų patenkintas ir pastarasis prašymas – profesinės reabilitacijos priemonės.
- 15 Pensijų draudimo įstaiga atmetė prašymą motyvuodama tuo, kad atsakovė pagrindinėje byloje nebuvo neįgali, kad bet kuriuo atveju jai netaikoma Austrijos teisės aktuose numatyta socialinės apsaugos sistema ir kad ji neįrodė pakankamai glaudaus ryšio su minėta sistema.
- 16 Dėl tokio sprendimo atmesti prašymą atsakovė pagrindinėje byloje pateikė ieškinį *Landesgericht Salzburg als Arbeits- und Sozialgericht* (Zalcburgo apygardos teismas, kaip darbo ir socialines bylas nagrinėjantis teismas, Austrija).
- 17 2017 m. rugsėjo 29 d. sprendimu tas teismas pripažino atsakovės pagrindinėje byloje laikiną neįgalumą, numatomą bent šešių mėnesių laikotarpį nuo 2015 m. birželio 18 d., ir nusprendė, kad pagal Austrijos socialinės apsaugos sistemą jai turi būti skirtos medicininės reabilitacijos priemonės ir reabilitacijos išmoka jos laikino neįgalumo laikotarpiu. Tačiau minėtas teismas atmetė ieškinio dalį, susijusią su prašymu skirti invalidumo pensiją ir profesinės reabilitacijos priemonės.
- 18 2018 m. sausio 17 d. sprendimu *Oberlandesgericht Linz als Berufungsgericht in Arbeits- und Sozialrechtssachen* (Linco aukštesnysis apygardos teismas, kaip apeliacinis darbo ir socialines bylas nagrinėjantis teismas, Austrija) atmetė pensijų draudimo įstaigos apeliacinį skundą dėl 2017 m. rugsėjo 29 d. sprendimo.
- 19 Pensijų draudimo įstaiga kreipėsi į *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) su kasaciniu skundu, jame prašė atmesti visus atsakovės pagrindinėje byloje reikalavimus.
- 20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad atsakovė pagrindinėje byloje teigia, jog yra nedarbinga ir turi glaudų ryšį su Austrija, nes yra šios valstybės narės pilietė, joje įgijo draudimo laikotarpius, gyvena netoli Austrijos ir nuolat bendrauja su joje gyvenančiais savo šeimos nariais.

- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, vadovaujantis Teisingumo Teismo jurisprudencijoje suformuluotais Reglamente Nr. 883/2004 numatyty skirtingų rūšių išmokų atskyrimo kriterijais, reabilitacijos išmoka yra veikiau ligos išmoka, kaip ji suprantama pagal minėto reglamento 3 straipsnio 1 dalies a punktą.
- 22 Be to, ši išmoka apima laikino neįgalumo, o ne nuolatinio ar ilgalaikio neįgalumo riziką, ji yra glaudžiai susijusi su medicininėmis reabilitacijos priemonėmis darbingumui atkurti ir ja siekiama kompensuoti prarastas pajamas tuo laikotarpiu, kuriuo atitinkamam asmeniui turi būti taikomos medicininės reabilitacijos priemonės. Galiausiai ši išmoka apskaičiuojama taip pat kaip ir ligos išmoka.
- 23 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad reabilitacijos išmoka iš tikrųjų yra ligos išmoka, Vokietijoje gyvenančiai atsakovei pagrindinėje byloje būtų taikomi ne Austrijos, o Vokietijos teisės aktai. Pagal Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies e punktą kompetenciją skirti ligos išmokas turi gyvenamosios vietos valstybė narė.
- 24 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad reabilitacijos išmoka turi tam tikrų požymių, dėl kurių ji gali būti panaši į invalidumo išmoką. Pavyzdžiui, šios išmokos skyrimas priklauso nuo privalomojo (sveikatos ir pensijų) draudimo įmokų mokėjimo ir skiriama pasibaigus tam tikram laikotarpiui. Be to, reabilitacijos išmokos gali būti pareikalauta tik pateikus pensijų draudimo įstaigai prašymą skirti invalidumo pensiją.
- 25 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria, kad reabilitacijos išmoka pagal savo tikslą ir skyrimo būdą skiriasi nuo slaugos pensijos ar išmokos. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad, priešingai nei ligos išmokų atveju, išmokos slaugos rizikai padengti iš principo nėra trumpalaikiai mokėjimai (šiuo klausimu žr. 2011 m. birželio 30 d. Sprendimo *da Silva Martins*, C-388/09, EU:C:2011:439, 48 ir 77–79 punktus). Tačiau reabilitacijos išmoka negali būti skiriama ilgam laikotarpiui, o medicininės reabilitacijos priemonėmis siekiama leisti suinteresuotajam asmeniui artimiausioje ateityje grįžti į nacionalinę darbo rinką ir taip išvengti ilgalaikio nedarbingumo.
- 26 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jeigu reabilitacijos išmoka, atsižvelgiant į jos tikslą, iš pirmo žvilgsnio galėtų būti panaši į bedarbio išmoką, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies h punktą (1987 m. birželio 4 d. Sprendimas *Campana*, 375/85, EU:C:1987:253), iš tikrųjų toks kvalifikavimas negalimas, nes nėra ryšio tarp teisės į reabilitacijos išmoką ir nedarbo arba nedarbo rizikos.
- 27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria, kad, nors Vokietijoje *a priori* nėra išmokos, panašios į Austrijos reabilitacijos išmoką, ši aplinkybė neriboja laisvo judėjimo tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje.
- 28 Šiomis aplinkybėmis *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Austrijos reabilitacijos išmoka pagal [Reglamento Nr. 883/2004] nuostatas turi būti kvalifikuojama:
- kaip ligos išmoka pagal reglamento 3 straipsnio 1 dalies a punktą, ar
  - kaip invalidumo išmoka pagal reglamento 3 straipsnio 1 dalies c punktą, ar
  - kaip bedarbio išmoka pagal reglamento 3 straipsnio 1 dalies h punktą?



2. Ar [Reglamentas Nr. 883/2004] atsižvelgiant į pirminę teisę turi būti aiškinamas taip, kad valstybė narė, kaip buvusi gyvenamosios vietos ir darbo vietos valstybė, tokias išmokas, kaip Austrijos reabilitacijos išmoka, privalo mokėti asmeniui, kuris nuolat gyvena kitoje valstybėje narėje, jei šis asmuo didžiąją sveikatos ir pensijų draudimo laikotarpių dalį įgijo dirbdamas toje kitoje valstybėje narėje (po gyvenamosios vietos pakeitimo prieš daugelį metų) ir visą šį laikotarpį nėra gavęs jokių ankstesnės gyvenamosios ir darbo vietos valstybės sveikatos ir pensijų draudimo išmokų?“

## Dėl prejudicinių klausimų

### *Dėl pirmojo klausimo*

- 29 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar tokia reabilitacijos išmoka, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, yra ligos išmoka, invalidumo išmoka ar bedarbio išmoka, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies a, c ir h punktus.
- 30 Reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją socialinio draudimo išmokos, nepaisant įvairių nacionalinės teisės aktų ypatumų, laikomos tos pačios rūšies išmokomis, kai sutampa jų dalykas ir tikslas, taip pat apskaičiavimo bazė ir skyrimo sąlygos. Tačiau išmokų klasifikavimo tikslais esminiais elementais neturi būti laikomi vien formalūs požymiai (2018 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Czerwiński*, C-517/16, EU:C:2018:350, 43 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 31 Kai reikia atskirti įvairių rūšių socialinio draudimo išmokas, reikia atsižvelgti į kiekvienos išmokos apimamas rizikos sritis (2018 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Czerwiński*, C-517/16, EU:C:2018:350, 44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 32 Ligos išmoka, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies a punktą, apima riziką, susijusią su patologine būseną, dėl kurios suinteresuotasis asmuo turi laikinai sustabdyti veiklą (pagal analogiją žr. 2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Stewart*, C-503/09, EU:C:2011:500, 37 punktą).
- 33 Atvirkščiai, invalidumo išmoka, kaip ji suprantama pagal minėto reglamento 3 straipsnio 1 dalies c punktą, pagal bendrą principą skirta nustatyto neįgalumo laipsnio rizikai padengti, kai egzistuoja galimybė, jog šis neįgalumas tęsis nuolat arba ilgai (pagal analogiją žr. 2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Stewart*, C-503/09, EU:C:2011:500, 38 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 34 Bedarbio išmoka atitinkamai mokama dėl rizikos, susijusios su vis dar darbingo darbuotojo pajamų praradimu netekus darbo. Išmoka, kuri skiriama, kai realizuojasi tokia rizika, t. y. praradus darbą, ir kuri nebemokama, kai tokios aplinkybės išnyksta, t. y. kai suinteresuotasis asmuo imasi atlygintinos veiklos, turi būti laikoma bedarbio išmoka (žr. 2013 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Hliddal ir Bornand*, C-216/12 ir C-217/12, EU:C:2013:568, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 35 Atsižvelgiant būtent į šias išvadas reikia išnagrinėti, ar tokia išmoka, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, turi būti laikoma ligos išmoka, invalidumo išmoka ar bedarbio išmoka, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies a, c ir h punktus.
- 36 Pirmiausia iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad reabilitacijos išmoka mokama neatsižvelgiant į tai, ar suinteresuotasis asmuo vykdo profesinę veiklą, ar ne, todėl ši išmoka negali būti laikoma bedarbio išmoka, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 3 straipsnio 1 dalies h punktą.

- 37 Dėl reabilitacijos išmokos kvalifikavimo kaip invalidumo išmokos ar ligos išmokos reikia pažymėti, kad pagal ASVG 255b straipsnį reabilitacijos išmoka mokama neįgalumo atveju, kai numatomas neįgalumo laikotarpis trunka ne mažiau kaip šešis mėnesius ir kai suinteresuotasis asmuo netenkina senatvės pensijai gauti nustatytų sąlygų.
- 38 Be to, pagal ASVG 143a straipsnio 1 dalį tai, ar laikinas neįgalumas tebesitęsia, yra reguliariai tikrinama, o nustatius, kad neįgalumas išnyko, reabilitacijos išmokos mokėjimas sustabdomas arba nutraukiamas.
- 39 Darytina išvada, kad tokia išmoka, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, siekiama padengti laikino neįgalumo riziką, todėl ji turi būti laikoma ligos išmoka, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 3 straipsnio 1 dalies a punktą.
- 40 Šią išvadą patvirtina tai, kad pagal ASVG 143a straipsnio 1 ir 2 dalis ir 143b straipsnį reabilitacijos išmoką moka sveikatos draudimo įstaiga ir kad jos dydis apskaičiuojamas taip pat kaip ligos išmokos dydis.
- 41 Taigi į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad tokia išmoka, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, yra ligos išmoka, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies a punktą.

### ***Dėl antrojo klausimo***

- 42 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamentas Nr. 883/2004 turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama tokia situacija, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai asmeniui, kuris nebėra apdraustas savo kilmės valstybės narės socialiniu draudimu po to, kai joje nutraukė savo profesinę veiklą ir perkėlė savo gyvenamąją vietą į kitą valstybę narę, o toje kitoje valstybėje narėje dirbo ir įgijo didžiąją draudimo laikotarpių dalį, jo kilmės valstybės narės kompetentinga įstaiga atsisako skirti tokią išmoką, kokia yra pagrindinėje byloje nagrinėjama reabilitacijos išmoka.
- 43 Iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad nors kiekvienos valstybės narės teisės aktuose turi būti nustatytos teisės draustis pagal socialinės apsaugos sistemą sąlygos, valstybės narės privalo, nustatydamos tokias sąlygas, laikytis galiojančių Sąjungos teisės nuostatų. Konkrečiai kalbant, Reglamente Nr. 883/2004 nustatytos kolizinės teisės nuostatos yra privalomos valstybėms narėms ir jos negali nustatyti, koku mastu turėtų būti taikomi jos pačios ar kitos valstybės narės teisės aktai (šiuo klausimu žr. 2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17*, EU:C:2019:381, 45 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 44 Taigi dėl teisės draustis pagal socialinės apsaugos sistemą sąlygų iš atitinkamų teisės aktų taikymo srities negali būti pašalinami asmenys, kuriems, remiantis Reglamentu Nr. 883/2004, šie teisės aktai yra taikytini (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17*, EU:C:2019:381, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 45 Be to, reikia priminti, kad pagal Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 1 dalį asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai, o šie nustatomi pagal minėto reglamento II antraštinę dalį.
- 46 Reglamento Nr. 883/2004 II antraštinės dalies, kurioje įtvirtinti 11–16 straipsniai, nuostatos sudaro išsamią ir suderintą kolizinių teisės normų sistemą, kurios tikslas ne tik išvengti kelių valstybių nacionalinės teisės aktų taikymo tuo pat metu ir dėl to galinčių kilti pasekmių, bet ir užtikrinti, kad, nesant teisės aktų, taikytinų asmenims, patenkantiems į šio reglamento taikymo sritį, nebūtų panaikinta jų socialinė apsauga (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17*, EU:C:2019:381, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 47 Konkrečiai dėl Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog šios nuostatos tikslas, laikantis šio reglamento 12–16 straipsnių nuostatų, yra nustatyti nacionalinės teisės aktus, taikytinus asmenims, atsidūrusiems vienoje iš 11 straipsnio 3 dalies a–e punktuose numatytų situacijų (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381, 34 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 48 Kalbant apie pagrindinėje byloje nagrinėjamą situaciją, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad atsakovė pagrindinėje byloje, Austrijos pilietė, gyvena Vokietijoje, kur nuo 2013 m. nebevykdo profesinės veiklos.
- 49 Tokiam asmeniui, kaip atsakovė pagrindinėje byloje, *a priori* netaikomos Reglamento Nr. 883/2004 12–16 straipsniuose numatytos specialios taisyklės, susijusios su asmenimis, kurie išsiunčiami dirbti kitur ar kurie dirba dviejose ar daugiau valstybių narių, ar kurie pasirenka savanorišką ar neprivalomąjį nuolatinį draudimą, ar kurie yra Europos institucijų sutartininkai, ir jis nepatenka į šio reglamento 11 straipsnio 3 dalies a–d punktuose numatytas situacijas, susijusias su vienoje valstybėje narėje pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbančiais asmenimis, valstybės tarnautojais, bedarbio išmokas gaunančiais asmenimis ir asmenimis, pašauktais arba pakartotinai pašauktais į valstybės narės civilinę tarnybą, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 50 Taigi atsakovė pagrindinėje byloje patenka į Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies e punkto, kuris taikomas visiems asmenims, nenurodytiems šio reglamento 11 straipsnio 3 dalies a–d punktuose, tarp kurių, be kita ko, yra ekonomiškai neaktyvūs asmenys, taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381, 35 ir 40 punktus).
- 51 Pagal Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies e punktą tokioje situacijoje, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, taikytini tos valstybės narės, kurioje gyvena atitinkamas asmuo, t. y. šiuo atveju Vokietijos, teisės aktai.
- 52 Atsižvelgiant į šio sprendimo 45 punkte primintą Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą taisyklę, pagal kurią taikomi tik vienos valstybės socialinės teisės aktai, ir šio reglamento 11 straipsnio 3 dalies e punkte įtvirtintą taisyklę, pagal kurią pagal darbo sutartį arba savarankiškai nedirbantiems asmenims taikomi tik jų gyvenamosios vietos valstybės socialinės teisės aktai (2019 m. sausio 23 d. Sprendimo *Zyla*, C-272/17, EU:C:2019:49, 41 punktą), asmuo, kuris yra tokioje situacijoje, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, t. y. kuris nebėra apdraustas savo kilmės valstybės narės socialiniu draudimu po to, kai joje nutraukia savo profesinę veiklą ir perkelia savo gyvenamąją vietą į kitą valstybę narę, nebeprisitaiko savo kilmės valstybės socialinės apsaugos sistemai.
- 53 Taigi šiuo atveju, atsižvelgiant į šio sprendimo 43, 44 ir 46 punktuose primintą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, negalima priekaištauti atsakovės pagrindinėje byloje kilmės valstybės narės, t. y. Austrijos Respublikos, kompetentingai įstaigai dėl to, kad ši atsisakė skirti atsakovei pagrindinėje byloje rehabilitacijos išmoką. Šis atsisakymas nereiškia, kad iš nagrinėjamų teisės aktų taikymo srities pašalinamas asmuo, kuriam šie teisės aktai taikytini pagal Reglamentą Nr. 883/2004, todėl nesant jam taikytinų teisės aktų jis netektų socialinės apsaugos.
- 54 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Reglamentas Nr. 883/2004 turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiama tokia situacija, kai asmeniui, kuris nebėra apdraustas kilmės valstybės narės socialiniu draudimu po to, kai joje nutraukė profesinę veiklą ir perkėlė gyvenamąją vietą į kitą valstybę narę, o toje kitoje valstybėje narėje dirbo ir įgijo didžiąją draudimo laikotarpį dalį, kilmės valstybės narės kompetentinga įstaiga atsisako skirti tokią išmoką, kokia yra pagrindinėje byloje nagrinėjama rehabilitacijos išmoka, nes šiam asmeniui taikomi ne kilmės valstybės, o valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktai.



## Dėl bylinėjimosi išlaidų

55 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

1. Tokia išmoka, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama reabilitacijos išmoka, yra ligos išmoka, kaip ji suprantama pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, iš dalies pakeisto 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 465/2012, 3 straipsnio 1 dalies a punktą.
2. Reglamentas Nr. 883/2004, iš dalies pakeistas Reglamentu Nr. 465/2012, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiama tokia situacija, kai asmeniui, kuris nebėra apdraustas kilmės valstybės narės socialiniu draudimu po to, kai joje nutraukė profesinę veiklą ir perkėlė gyvenamąją vietą į kitą valstybę narę, o toje kitoje valstybėje narėje dirbo ir įgijo didžiąją draudimo laikotarpį dalį, kilmės valstybės narės kompetentinga įstaiga atsisako skirti tokią išmoką, kokia yra pagrindinėje byloje nagrinėjama reabilitacijos išmoka, nes šiam asmeniui taikomi ne kilmės valstybės, o valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktai.

Parašai.